

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehac nunquam
in lucem prodire

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Vincentio martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

vt sicut eis omnia fuere communia, mores, disciplina, prædicatio? commune quoque esset sepulcrum, quoniam eis quoque est illic quies communis.

Templum autem Iustinianus, cum manu postea magnificentiori quoque arte adhibita, splendide edificat & transformat, & ei pulchritudinem & magnitudinem, quæ nunc est & cernitur, exhibet? præterquam mysticam & diuinam mensam. Ab ea enim sola abstinuit; hoc pulchre & sancte faciens propter depositionem sacrarum reliquiarum. Quocirca posita est in medio templo vsque in hodiernum diem, cum mensam ex purissimo argento construxisset, & cum magna sui in Christum amoris significatione, sanctorum Christi Apostolorum sancta corpora recondidisset.

Cum autem impius Domitianus sceleratissime quidem imperasset, miserrime autem vitam finisset; Nerua suscipiens imperium, & statim post ipsum Traianus quoque, cum se & quam fieri posset clementissimos & æquissimos vellent ostendere, cum multis alijs Euangelistæ quoque & Theologo dissoluunt exilium. Ille autem cum Ephesum (ô cum quanto dixerit quis gaudio & honore?) redisset, & diuinum iam Timotheum ad Iesum, quem desiderabat, excessisse didicisset, & sine martyrij cursum Euangelij obsignasse, & esse Ecclesiam Præsule defectam inuenisset, eam rursus suscipit: ad eum ut idem & sedem Timotheo præbuerit; & ei successerit. Quæ quidem utraq; sunt eius zeli in Deum, magnique illius studij & ardoris in pietatem. Qui quidem longo postea tempore perpetuam curam gessit ecclesie, & veritatis annunciauit prædicationem? ad augmentum pietatis, ad salutem animarum, ad gloriam Domini nostri Iesu. Cum quo Patri vnâ cum sancto Spiritu est omnis honor nunc & semper & in secula seculorum, Amen,

S. Iohannes
redit Ephesum.

MARTYRIUM SANCTI VINCENTII, LEUITAE ET MARTYRIS, AVTHORE

Simeone Metaphrasæ.

Victoriam, quam sanctissimus martyr Vincentius de hoste reportauit, maxime probatam fuisse ex hoc ipso intelligitur, quod bonarum rerum inimicus diabolus eorum certaminum, quæ martyr ille sustinuit ac perpeffus est, venerandam memoriam silentio interim obruendam curauit. Sed nos ordine singulas res, vt gesta sunt, in apertum proferemus? certissimamque earum rerum fidem sequentes, inuiolatam Martyris confessionem, & tolerantem constantiam, vsque ad extremum spiritum seruata; simulque incredibilem Iudicis immanitatem narrabimus.

IANVA, 22.

Is cum Christianorum vastationem, vt quiuis alius, sitiret, in Hispaniam profectus est, vt illius prouinciæ administrationem gereret; quæ à Romanis Imperatoribus commissa ei fuerat. Erat iudex ille Græcus, scelere, furore & diaboli peruersitate arteque compositus; & malitiæ illius minister valde idoneus; vocabatur autem Datianus. Cum igitur ad eius regionis urbem omnium primam venisset, cui nomen erat Augusta; tanquam lupus quidam vorandi sanguinis multum appetens, simplicissimas Christi oues adortus est. Nam etsi earum synceritas, constantia & firmitas Christianæ fidei testimonium præberet, ab illis tamen furorem suum non temperabat; sed cum esset sacrilegus, & Græcæ superstitionis amantiſſimus, summam in Christianos acerbitatem exercebat. Itaque cum magistratum inisset, se omnia ex animi sententia consecuturum arbitratur, si furoris & insaniæ, quæ illum exagitabat, manifesta indicia ostenderet? nefariæ enim crudelitatis, & noui furoris rabie accendebatur. Quamobrem sui spiritus sceditatem ac vehementiam, quamprimùm potuit, effundere cepit; Episcopos ac omnes clericos, ac viros sanctos iniqua diaboli tentatione inuadens; quanquam potius factum id fuit, vt qui probati essent, manifesti fierent.

Iudex Datianus atrocissimus.

Hæc cum ita se haberent; Vincentius in Leuitarum ordine constitutus, sub Valeriano Episcopo magnæ existimationis & modestiæ viro, animi alacritate multa erectus; ad celeberrima illa & salutaria certamina properabat. Eiusmodi autem tentatio multis quidem videbatur pernicioſa, sed non viris Deum verè amantibus? quippe qui futu-

Vincentius Leuita.

turum sperabant, vt tali certamine proposito beati efficerentur, si quidem rectè factis consecrati; fidei coronam assequerentur. Itaque artificiosus ille, & animo ac sententia multiplex Datianus, existimans fieri posse, vt Christiani homines, quos non poterat cruciatibus ad sententiam suam perducere; itineris longitudine, & corporis ærumnis defatigati afflictiq̄ue, eius voluntati se subicerent; mandauit sanctos viros Valerium Episcopum, & Vincentium Diaconum, multis cum injurijs duci in vnam quandam illius prouinciæ urbem, Valentiam nomine; quos statim iussit in carcere quodam obscuro & malè olenti concludi, maximisq̄ue cruciatibus affligi, fame, inedia & catenarum angustijs, & ferreis quibusdam ponderibus à collo ad manus vsque protensis, toto (vt summatim dicam) eorum corpore mortiferis calamitatibus afflicto. Sed quantum tot tantæque calamitates illorum corporibus adhiberentur, omnia tamen viri sanctissimi tormenta, vt res leuissimas, perferabant; ad futura illa bona, quibus compensandi essent; animos erectos intentosq̄ue habentes.

Mittitur
cum Episcopo
Valentiam.

Cùm verò peruersus ille & deprauata mentis homo Datianus existimaret, eos viros defatigatione atque ærumnarum iugo nimium grauatos esse; ac vereretur, nè forte, si eorum res obliuisceretur, antea mortem illi obirent, quam ipse propriam in illorum sanguine fundendo, & membris lacerandis sauitiam exerceret; iussit illos educi è carcere. Opinabatur enim, eò quòd diuturno carcere vexati, & à lumine communicati hominum consuetudine remoti fuissent, nihil virium amplius reliquum habere. Nolebat autem illos mori, priusquam cruciatibus afflicti essent; quandoquidem futurum sperabat; vt multiplici ac diuturno cruciatu eos flecteret. Cùm igitur viri illi sancti educi è carcere, ante tribunal iudicis steterent corporibus & viribus integrioribus, ad spectuq̄ue ipso multò hilariores, quam antea fuerant; Darianus præses amens factus, & stupore percussus, atque infania excæcatus fuit; eorum videlicet, qui à Deo seruati fuerant, robur & vires obstupescens.

Nota Dei
erga suos
martyres
amorem.

Infania iudicis.

Cùm verò ab illis se vinci non pateretur, & ab impuri spiritus peruersitate ageretur; ad carceris custodem conuersus: Curnam, inquit, cibo & potu homines istos recreasti? Cur ita pingues fieri curasti? Mox feroci quadam voce fremens, & orationem suam ad sanctissimum Episcopum conuertens, ait; Quidnam tu de re ipso dicis, Valeri? qui per religionis speciem ac simulationem Imperatoribus aduersaris? Opinabatur enim impius ille, facile fieri posse, vt si caput ipsum, hoc est, Episcopum, abscinderet; reliqua etiam membra, clerum videlicet & populum, facillimè demoliretur. Sed benignissimus Deus, qui superbos homines ex alto & sublimi gradu in inum præcipites detrudit, & humiles infimo in loco iacentes in altum extollit; voluit superbum & nefarium illum hominem non ab Episcopo, sed ab inferioris gradus illius cleri viro superari, vt se imbecillum esse cognosceret, neque quicquam se contra Episcopum facere posse; quippe qui à Leuita longè inferiore, tum ordine, tum dignitate, victus prostratusq̄ue fuisset.

Insignis
constantia
Vincentij.

Inuidia
diabolii.

Etenim beatus martyr Vincentius sancto spiritu plenus, excitatusq̄ue & victoria coronam iam iam comprehensam habens; dum Episcopus Valerius quieto & sedato animo responderet; Vincentius sic eum allocutus est; Curnam, o pater, ita susurras, vt qui metu detenti sunt; & contra canem istum sic mussitas? Clama voce magna, & Christi potentiam adiutricem implora; vt huius Tyranni rabies voce libera, & cum auctoritate prolata refrenetur; & eius contra sancta Christi mysteria ferocitas compriamatur. Hic enim ille est, o pater, pestifer serpens; qui aduersus hominis primò formati gloriã, quæ in omnes homines transitura erat; inuidia excitatus se armauit. Nam cùm ea gloria ipse frui non posset, statim insatiabili quadam perdendorum hominum cupiditate accensus est; & cõtra illos maximè inuidiam exercuit, quos benignus Deus morti sempiterna morte prohibuit. Hic ille est; quem diuini nominis iuuocatione sæpè ab humanis corporibus nos expulimus. Itaque si viribus suis confidit, omnes pugna machinas in me commoueat; videbit enim me tormentis cruciatum, plus quam se cruciantem, valere; & quo magis putabit me afflicti iri; eo grauius ipse affligetur. Quam obrem omnino gaudeo exultoq̄ue; quòd diabolus maximis de rebus cõuincendus sit.

Ad hæc ille diaboli minister Datianus, aduersus Christi fidem magis magisque inflammatus est; quippe quòd seipsum valde contemni animaduertet. Itaque diaboli ministros sic affatus est; Abducite hinc Episcopum; at istum qui ad iudicij & Imperato-

DE S. VINCENTIO MARTYRE.

ratorum contumeliam huc venit, ante nos sistite; & ad ipsius durum ac pertinacē animum reprimendum tormenta & cruciatus adhibere. Hæc cum diceret, maxima quæque supplicia contra martyrem excogitabat quidem; sed illud tamē secū animo reuoluebat, quòd quicquid, quanuis asperum & acerbum inferret; fortis ille martyr pro nihilo facere videretur. Fortasse, inquiens, futuræ gloriæ causa omnia sibi perferenda proposuit. Excogitauit igitur tormentorum machinas diabolus; sed quas in viros illos iustos pœnas se illaturum cogitabat, eas ipse, vt nolebat, passurus erat. Sed quidnam ait iniquus ille? Agitè, inquit, suspendite hominem istum in ligno; eiusque membra discerpere, ac totum corpus contundite; vt priusquam alijs cruciatibus affligatur, se laceratum & consumptum videat.

Cum igitur Martyr ipse multis horis dilaniaretur; sic eum Datianus alloquebatur. Quid ais, Vincenti? An non vides, quàm miseris modis corpus tuum miserabile dilaniatum sit? Tum illi subridens Vincentius. Hoc, inquit, est, quod ipse toto animo expecebam; itaque nemo mihi vnquam, credas velim, optabilior teipso fuit, neque animæ meæ beneficium maius contulit; nam licet hostili animo id facias; tamē summum beneficium in me confers. En vt ad sublimiora ascendo. En vt cælestes res attingo, En vt Imperatores tuos magis contemno. Tu igitur ab ista tua crudelitate nē desistas; mihi enim eò cumulationem victoriam afferes; quò maiora tormenta perferendo, te ipsum superabo. Esto, quæso, in me magis magisque concitatus; & nefarij tui spiritus peruersitate, quantum vis, debacchare; nē quo modo gloriam meam imminuas; & nostris laudibus damnum afferas. En ego Christi seruus paratus sum omnia sustinere pro nomine eiusdem Domini mei Iesu Christi. Quibus autem minis & cruciatibus me vexandum esse opinaris; illis tui ipse acerbis vexaberis.

His verbis auditis, Datianus furore quodam & rabie inflammatus, & clamores præ insania tollens, lignis ac virgis carnifices verberabat, quòd segnes essent in Martyre cruciando; magisque contra carnifices, quàm contra virum illum sanctum exandescibat; domesticos & familiares suos prius, quàm martyrem verberans. Cum autem index ipse in suos magis fureret, tunc athleta Vincentius, (Eius autem nomen, si quis Græcè interpretetur, inueniet idem valere, ac si Niceten, hoc est, Victorem, dicat) in ligno pendens, sceleratum iudicem sic affatus est: Quid ais, Datiane? En pœnas recipio ab his, qui me cruciant; & tu contra tuos homines vltorem re mihi præbes.

Hæc cum Martyr diceret; iudicem ipsum magis magisque cruciabat. Quam obrem coepit plùs furere, & clamare; & dentibus fremere; vltra modū se magis quàm Martyrem crucians. Ad hæc carnifices ipsi, cum in eo lacerando essent defatigati, tanquàm exanimati iam torpuerant, eorumque manus, tanquàm mortuæ, circa Martyris latera obriguerant; cumque expalluissent, sudore multo totum eorum corpus irrigabatur; omnibus deniq; membris dissoluti erant. Itaq; eos videre licebat cruciatibus magis affectos, quàm Martyrem, ac propemodum mortuos; quinetiã Datianū ipsum ore pallido exanimem, trementem, oculis caligantem, & tanquàm morte correptum, atque immobilem factum, rursus incompositum; insipientem, & cõtra carnifices vociferantem; Quidnam vos agitis? An non mihi notæ sunt manus vestræ? Sæpè homicidarum scæuitiam à vobis prostratam cognoui. Frequenter latronum & parricidarum ferocitatem manibus vestris expugnastis, & veneficorum arcana, in intimo eorū corde latentia, sæpenumerò extraxistis; quique nefariè intemperantiam suam effuderunt, eorum intestina dilaniastis; atque (vt summam dicam) quisnam ita inexpugnabilis fuit, qui cum in manus vestras incidit; non facilè interfectus fuerit? Quid igitur est, milites mei; quòd hominem istum scelestum, magna cum temeritate Imperatores nostros contemnentem, reprimere non possumus? Saltem nos moueat dedecus & turpitudine, nē quid grauius dicam. Alios negantes crimina, & mortem ipsam irridentes, nondum morte illata, perterrefecimus; & istius debacchantis, atq; Imperatores ipsos, leges & deorum iura reprobantis, linguam procacem continere non possumus?

Ad hæc hilari vultu beatus Vincentius subridens, respondit; Hæc in re diuinum illud oraculum impletur. Videntes non vident; & audientes non audiunt. Tunc omnium hominum crudelissime Tyranne, cogis me illum Deum negare; quē vniversarum rerum opificem, ac Saluatorem esse restor? Hunc ego verum Deum esse confiteor. At qui meritò cruciatibus afficiendus essem, si vanum aliquid, aut falsum dixissem; si Impera-

525
Datiani fu-
ror in Vin-
centium.

Laceratur
corpus S.
Vincentij.

Irridet ty-
rannum.

Index cæs-
dit carnifices.

Insania iue-
dicem ex-
agitat.

Esa. 6.
Marc. 13.
S. Martyr
verberat
lingua sua
tyrannum.

pera-

peratores deos esse affirmasset. Tu verò diutius me crucies in huiusmodi confessione permanentem, neque crudelitatem istam exercere contra me desinas? ita enim probatissimam Christianorum veritatem magis cognoscere poteris, si tamen parumper impurus spiritus à te discesserit. Hæc cum sanctus martyr Vincentius diceret, & iudex se irrideri putaret, magis magisque insaniebat, toto pectore anhelans, & collo intumescens, totoque vultu immutatus, & ab oculis radios instar scintillarum emittens, qui turbato ad spectu sanguinis colorem præ se ferente tunc astuabat, cum carnifices ipsos non solum martyris latera, sed totum corpus & intestina, compages quoque corporis & iuncturas ita dilacerare videret, ut non amplius posset carnifices accusare, quod negligentes forent. Itaque stupore afficiebatur, quod illius athletæ animi ita magnum & excelsum videret.

Vide hominem iracundum.

Cum verò acerbus atque immitis ille Tyrannus à martyre se victum cognosceret, pestifer homo alia quadam via Vincentium aggressus est, credens fieri posse, ut misericordia & lenitate, viri iusti mentem ac voluntatem alliceret. Aiebat igitur, Misere, Vincenti, iuuentutis tuæ, neque ætatis florem in primis annis decerpi patiaris, atque longioris vitæ spatium nè tibi præcidas. Parce tibi ipsi. Nè committas, ut cruciatu maiore lacereris. Saltem serò sapias, & respicias tandem, nè reliqua tormenta patiaris. Cum hæc iudex dixisset, beatissimus martyr Vincentius, à Spiritu sancto edoctus, dolos præsentit, itaque his verbis usus est; Non displicent mihi cruciatus, quos afferre studes, sed illud me perterrefacit, quod misericordiæ verba te simulantem audio. Exercentur ergo contra me tormenta omnia, & multiplices cruciatus, quantumvis graues, afferantur, ac si quid prodigiosis & maleficis viribus tuis confusus, inuenire contra me poteris, nè desistas pestiferam istam immanitatem tuam in me inferre. Experire Christianorum vires, neque abstineas à verberibus & tormentis, non à ferro, igne atque incendio, sic enim in omnibus hinc victum fatebere, magisque erubesces.

Iudex martyri blanditur.

Cum hæc audiens Datianus valde cruciaretur, & athletæ illius constantiam sibi decori esse non pateretur, cohorti hæc iussit; Ducatur iste ad iudicium & legum examen, & his pœnis ac supplicijs subijciatur, quibus paricidæ, scelerati & nefarii homines sunt obnoxij, ut cum eius animus cruciatus graues diutius ferre paratus sit, membra ipsa omnium generum tormentis consumantur. Quandiù enim iste supererit, fieri non potest, ut ego victoriæ compos sim. Hæc ait Datianus. Athleta verò ille fortissimus aduersarium his verbis alta voce insequebatur; O me beatum, & verè felicem atque hilarem factum, quandoquidem ista tuæ calumniæ & minæ, meæ sunt perfectissimæ laudes. His verbis Datianus ad insaniam concitatus, statim iussit crucem componi, & in illa Vincentium suffigi, ac membratim cædi. Cum igitur crux ipsa in terra defixa esset, martyrem in ligno suspenderunt nefarii homines, & satellites diaboli, Datiani iussa exequentes. Postea verò eundem multa cum celeritate è ligno detraxerunt.

Suspeditur in eulco martyr.

Eximia martyris fortitudo.

Horrendi cruciatus.

Qui cum à vinculis solutus esset, & in terra vir sanctissimus constitisset, Spiritus sancti ope adiutus, seipsum à carnificibus abstraxit, & ad crucem illam eucurrit, in qua cum insiliret, hostem ipsum perterrefecit. Itaque eos, à quibus cruciabatur, & tormenta cumulabantur, increpans; Cur nam, inquit, tardiores, & in me ipso ad tormentum aducendo facti estis imbecilliores? Agite, quam celerrimè vestri principis crudelitatem exequamini, ut in omni re quæ primùm se ridiculum faciat. His verbis nefarium Iudicem ferociorem factum, tanquam iaculis quibusdam confodiebat. Quò obrem magis magisque in martyrem exardescens, grauiora in eum tormenta excogitabat. Statim igitur beatus Vincentius torquebatur, diuersisque flagellis, & ferreis vnguibus assidue lacerabatur, atque eius latera continuis flammis comburebantur. Denique membra ipsa ita distenta distractaque sunt, ut totus eneruatus esset. Deinde cum ferreas virgas carnifices in igne diu tenentes ignitas effecissent, mox in eiusdem martyris pectus eas coniecerunt, quoad candentibus illis virgis combureretur. Corporis enim superficies ac pellis flamma illa comburebatur, vulneraque vulneribus addita renouabantur, & lacerationes lacerationibus nouis augebantur. Alij carbones accensos in eius corpus iniicientes, diurnis flammis ipsius membra comburebant, in quo cum nullæ amplius superessent carnes, flammæ ipsæ deinceps ad intestinas vsque partes penetrabant, & cum superioribus vulneribus additæ essent, nouo cruciatu martyris corpus affligebant, cuius etsi nulla pars sana relicta esset, nihilominus tamen mens ipsa cruciatus illos fortiter

riter perferens, robustior efficiebatur, idq; nō immeritō: diuino enim præsidio, quod humana cogitatione comprehendere non potest, vndiq; cōmunicabatur. Datianus verō infania multa & furore agitatus, pergebat illam tormentorum copiam inferre; nimirum expectans contrariam martyris confessionem audire.

Interea cohors militaris, constantia martyris percussa, retulit Datiano carnifices ipsos defatigatos esse, & in tormentis infligendis ad extremum spiritū redactos? athletam verō illum multiplicem tormentorum copiam, ac certamen egregiè superasse. Tunc Datianus spe deceptus, & tenebris mentis oppressus: Heu, inquit, victi sumus? sed quāuis tam multis cruciatibus eius mens victa non sit, cūm forrter corpus ipsius flammās pertulerit, nihilominus tamen demus operam, vt eius animus talibus crucietur pœnis, quibus nullum remedium adhiberi possit. Exquirite igitur locum omni ex parte obscurum ac tenebricosum, vt sempiterna quadam nocte puniatur. Locum verō illum, in quo eius corpus constituendum est, testis fractis sternite, ex vtraque parte acutissimis, & aculeatos angulos habentibus, vt compungatur, & in quācunq; partem latera sua conuerterit, dilaceretur. Post hæc, vt membrum nullum remissionem habeat aut recreationem, sed totum eius corpus assidua tormentorum renouatione affligatur, super huiusmodi testas hominem istum prosternentes pertrahite, vt membratim variè lacetetur: & animam ac spiritum emittat is, qui contra nostros Imperatores certamen suscepit. Denique concludite ipsum in loco illo tenebricoso, & illic derelinquite, vt ne minimam quidem lucis partem oculis suis adspiciat, neque quisquam illuc accedat, omnisque consolationis ratio ac spes ab eo remoueatur. Ianuas ipsas vndiq; claudite, & vestrīs eas communite: hocque diligenter curate, vt, quamprimū animam efflauerit, mihi referatis.

His ita factis, vt nefario impij Datiani edicto præscriptum fuerat, & eo in loco martyre incluso, aduentante nocte, statim custodes ipsi alto sopore oppressi sunt. Itaque quod Datianus contra sanctum martyrem excogitauerat, id ipsum in sanctissimi viri incunctitatem ac gloriam conuersum fuit. Terribilis enim & illustris angelorum cohors illuc accessit, athletam curans, & à languoribus eripiens ac recreans, ita vt locus ille obscurus, & nocturnæ tenebræ nouo quodam & admirando lumine illustratæ sint. Repente igitur custodes experrecti, existimabant martyrem ipsum è carcere aufugisse. Itaque illis valdè perturbatis ac metuentibus, dixit vir sanctissimus; Nolite, quæso, milites, turbari, neque clamare, aut metu aliquo affici? nūquā enim ego aufugerem, neque repositas mihi coronas amitterem. Sed quā celerrimè potestis, huc introite, & videte seruum Dei per angelicum ministerium admirabili quadam consolatione recreatum, vt quo loco vos obscurissimas tenebras reliquistis, illic cæleste lumen adspicientes, gaudeatis.

His verbis athleta ille vsus est. Postea verō, quā Datiani satellites ingressi sunt, eos adhortatus: Abite, inquit, & domino vestro renunciate, quali & quanta luce ego hic perfruar. Itaque si quid potest, acerbius excogitet, & ad meas laudes illud accumulet. Cū igitur custodes omnia, quæ in carcere viderant, Datiano retulissent, repente ille exanimatus expalluit, & secum pessimè agi animaduertit. quandoquidem martyris lacerationes & vulnera in eius ipsius ignominiam ac dedecus conuertebantur. Quamobrem acerbitate quidem magna contra Christi athletam Vincentiū commouebatur, sed mitius tamen se gerere simulabat. Itaque dicebat; Quid est, quod amplius pugnemus, cū maximè ab hoc homine victi simus? Gestetur igitur in lecto aliquo, & stragulis delicatissimis, non enim patiar, vt in cruciatibus moriatur. Tollant ipsum in lecto positum homines aliquot hilares & exultantes. Sint & alij, qui eius vestigia & dilaniatum corpus totum exosculentur, quin etiam sanguinem ex vulneribus defluentem colligentes, ad suæ valetudinis recuperationem illum adhibeant. Talium virorum satellitio vtatur probatissimus Christi minister Vincentius, dignus certe, qui ab amicis etiam colatur, non solum ab inimicis & Christianis obseruetur.

Hæc versuta mentis homo Datianus faciebat, multum animo perplexus, quippe qui modò infirmitatem suam confitebatur, modò gloriosi martyris Vincentij tolerantiam ac fortitudinem laudibus extollebat. Quandiū verò dolo animo talia machinabatur, prouidit Deus, cuius bonitas omni ex parte perfecta est, vt Tyrannus ille omni spe deceptus superaretur. Ipsius enim martyris animam victicem, ex caduco & fragili

Carnifices
cruciando
defatigantur.

Includitur
in carcere
obscurissimum.

Visitatur
ab angelis.

O fatane
versutiam.

Moritur
fortissimus
Christi imi-
lgs.

fragili corporis tabernaculo ad caelestem regionem traduxit. Qua re diabolus valde confusus fuit. Equidem non temerè factum arbitror, vt sanctissimus vir eo tempore mortem obiret, quo Datianus ipse curatione illa, vel insidijs potiùs martyrem aggredi volebat: Dicturus enim fuisset, eius cura & studio athletam Vincentium seruatum esse. Cùm igitur Victorem martyrem obijisse Datianus accepisset, coepit vltra modum insanire, & ait: Si viuum hominem istum superare non potui, saltem mortuum superabo. Non amplius superest in eo spiritus, qui mihi aduersetur; neque hominis mortui membra mecum amplius pugnare poterunt. Proieciatur igitur in campum eius cadauer, neque arborum folijs, aut alia re contegatur? sed feris & volucris in escam propositum sit. Quicquid enim contra mortuum istum efficere poterò, non omittam; vt careat funere ac sepultura.

Itaque preciosissimæ martyris reliquæ nefario Tyranni edicto proiectæ sunt, illis affidente, easque custodiente carnifice, pessimiq; illius Datiani amicis quibusdam. Nemo autem Christianorum religiosi martyris corpus à Tyranno petere audebat; vt scilicet optabilem illum martyrem secum habere posset. Coruus autem quidam, ales, inquam, ille ignauissimus & maximè segnis, è propinquo loco aduolauit, & sanctum illud corpus custodire coepit? qui nigris pennis & colore atro, tanquam pulla quadam veste indutus, quodammodo luctum præ se ferebat; aliasque volucres grãdiores, volatu magno illuc irruentes, impigrè persequens, è loco illo facilè abigebat. Quinimò lupum quendam repentino cursu eò venientem ita repulit; vt ille terga verrens, non corui quidem impetum, sed iacentis illius sancti corporis adspectum extimescere præ se tulerit, ac stupore percussus, repente subterfugerit. Equidem feram illam Angelica præsentia perterrefactam illinc aufugisse arbitror. Vetere historia nobis traditum est, beatum Eliam Israëlitarum impietatem fugientem, cum desertis locis & speluncis prauam eorum hominum, qui tunc erant, consuetudinem permutasse; eoque tempore quotidie manè ac vesperì prophetam illum à coruo sibi oblatum cibum accepisse. Et hunc igitur diuino iussu, quemadmodum & olim, coruus excitatus; Vincentio martyri congruentem operam curamque adhibebat.

3. Reg. 17.

Quo miraculo percussus Datianus, clamare coepit: Heu quidnam hoc est? Ne mortuum quidem hominem istum superare possumus? Quinimò quò maiore acerbitate in eum vtimur; eò efficitur gloriosior. Quoniam igitur fieri non potuit, vt in terris consumeretur, in altum mare demergatur; vt huius victoriæ magnificentiam mare ipsum obruat; nè quotidie omnibus ridiculus fiam. Deijciatur autè, quemadmodum patricidæ solent, in vtre ex bouis pelle confecto inclusum, faxisque magnis illigatum, eius cadauer in altum mare demergatur? cumque nauatæ ipsi multum maris spatium tranârint, in vndas profundissimas istius hominis cadauer deijciant; vt si quod Vincentij membrum reliquum est, illud pisces consumant & deuorent. Itaque preciosæ martyris reliquæ, sicut Datianus iusserat, conclusæ sunt.

Cùm verò athletæ & martyris corpus ita conclusum fuisset, mox venit cum nauitis homo quidam, Eumorphius nomine, pessimis moribus, & animo sacrilego, qui promiserat Tyranno illi nauas se adhibiturum; qui ad execrabile scelus committendum idonei, eius volûtati facilè obtemperaturi essent. Itaque nauatæ illi preciosissimas Vincentij martyris reliquias in scapham coniecerunt, & consue in altum mare nauigârunt, vt litora & montes oculorum acie fugerent? eumque id facere vellent, quod iussi fuerant, sanctas reliquias in mare proiecerunt; & hilari vultu ad Datianum reuertebantur, quasi læti illius nunciij præmium relaturi essent; impijs & incompotis vocibus atque irrisionibus vtentes, exultantesque; eò quòd Vincentij corpus perditum fuisset. Sed priusquam in aridam terram reuersi essent, qui Martyris corpus in mare proiecerant, illud ipsum, quod proiectum fuerat, Christi manu ad terram appulsum fuit; quodq; arbitrabantur in altum & immensum pelagus demersum fuisse; illud cùm ante oculos suos expositum vidissent, quasi debitum sepulcri honorem postulare; stupore & metu correpti, illis ipsis reliquijs derelictis, abiêrunt.

Iam verò sanctus martyr Vincentius viro cuidam in somnis reliquias suas ex alto mari in terram expositas esse significauit? quinetiam locum, in quo reliquie ipsæ positæ erant; eidem patefecit. Quoniam verò Præsidem timens vir ille, ad martyris reliquias inquirendas segnem & parum alacrem se præbuit; ille ipse martyr in somnis apparuit

Coruus tuetur corpus exanimè.

Iactatur corpus in mare, sed mox enatat.

paruit foemina cuidam vidua, quæ vt ætate prouecta, ita morum sanctitate prædita erat. Illam cum similiter admonuisset, eidem signa quædam eius loci patefecit; in quo sanctum illud corpus iaceret, quod videlicet lateret sub arena, quam lenis & tranquilla vnda in reliquias illas sanctas sic infuderat; quasi arena ipsa martyris sepulture descruiret.

Sepultus igitur fuit generosus Christi athleta primum in litore sub arena? Mox anus illa, foemina valde religiosa & vidua, quam supradiximus, perlustrabat litora, inquires signa illa, quæ in somnis ei patefacta fuerant? cumque inuenisset, quod quærebat, & martyris reliquias in ædem illis dignam tulisset; eas sanctè ac religiosè condidit. Itaque sumptuosis exequijs adhibitis, sacræ illæ reliquæ Deo ipsi dicatæ sunt in illius templi ara? quod sancti martyris Vincentij appellatum fuit. Hæc est sanctissima martyris confessio, hæc illius certamina; qui martyrium suum compleuit in gloriam Christi Dei nostri; nunc & in secula, Amen.

Conditur
sacrum corpus.

VITA ET MARTYRIUM SANCTI PATRIS NOSTRI ANASTASII PERSÆ, AVTHORE SIMEONE

Metaphraste. Testatur verò etiam Beda in fine historię Anglorum, se librum vitæ & passionis S. Anastasij male de Greco translatum, & penus à quodam imperito emendatum, ad sensum, prout potuit, correxisse.

VM magna ciuitas Hierosolymorum capta fuisset à rege Persarum, & sacra illa loca, quæ mei Christi videre conuersationem, & cruci affixionem, & resurrectionem, Medorum lanceæ & igni ijs, quos ipse nouit, modis essent tradita, & multa alia capta sunt cum ciuitate, & salutis quoque nostræ trophæum, mortis solutio, peccati internecio: lignum, inquam, viuificæ crucis, illinc translatum est in Persidem: quod quidem mihi videtur diuiniore esse gratiæ, & eius, qui est crucifixus, solius dispensationis, quæ sapè nouit etiam per aduersarios ea contexere, quæ sunt meliora & utiliora. Postquam enim salutaris crux Domini hostilibus

Cruc sancta in Persidem translata.

capta fuit manibus, & in Persidem, vt diximus, in ea captiuitate captiua abducta est à Barbaris, imitatur eum, qui in ea fuit affixus, Christum: vel potius ipsa Persicæ euerit & spoliat falsam religionem, & quæ se dignæ erant, captiuas abducit animas, verè laudabili & longè pulcherrima captiuitate: aut, vt magis propriè dicam, à captiuitate reuocat, & eis rursus primam restituit libertatē. Simulac enim ingreditur Persidem, eam statim totam illustrans radijs suæ gratiæ, ferit quidem animas infidelium, non secus ac sol, qui laborantem oculum ingreditur: fideles autem non secus ac fulgur quoddam apprensus in tenebris, reuocat. Ex quibus fuit vnus is, qui nobis nunc est propositus Anastasius, & si nondum quidem cultu, sed iam moribus & instituto: qui processit quidem è vico, qui vocabatur Rafnuni: est verò regionis Razech, quæ sita est in Perside. Erat autem nomen eius moribus conueniens, & ex re ipsa magis cognitum. Is enim vocabatur Magundar. Erat enim illius Bau filius, qui erat in re magica præstantissimus & cruditissimus. Qui cum præesset communi ludo literario, & multos haberet adolescentes ad eum ventitantes, captos amore præstigiæ, & cum in hoc solum omne suum studium poneret, nempe in rei magicæ exercitatione, in filio maximè arte vitur, & rem magicam eum tam diligenter docet, vt in eius cognitione patri nihil esset reliquum, quod non notum quoque esset filio.

Patria Anastasij.

Parens.

Cum adolescentiæ autem ætatem iam attingeret, & rex Chosroë nouum exercitum in Perside colligeret, ipse quoque cum alijs refertur in numerum tyronum. Quoniam verò veneranda crux Domini totam agitabat & perturbabat Persidem, infidelibus quidem horrorem & terrorem incutiens, fidelibus autem suauiter admodum & placidè illescens: de ea quidè fama quædam per omnes peruadebat, fama, inquam, quæ paulò crassius & indoctius prædicabat, Christianorum Deum adesse Persis. Ad quam hic adolescens repente fuit accensus animo. Iam enim occultè eum tangebatur ille ignis, quem

Vide effigiem crucis Christi.